

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

3ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 4 Μαρτίου 2022 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Πρόεδρος, Μαρία Βύρρα, Μέλος και Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλος και Εισηγήτρια.

Για να εξετάσει την από 24-1-2022 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ **150/27-1-2022** προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στ.. ..., επί της οδού ... αριθμ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «αναθέτων φορέας»), που εδρεύει στ.. ..., επί της οδού ...αριθμ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της παρεμβαίνουσας ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στο ..., επί της οδού ... αριθ. ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή της, η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση της, *κοινοποιηθείσας μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ αρχικώς στις 14-1-2022 και εν συνεχεία στις 20-1-2022*, με αριθμ. πρωτ. 1.1.2./2853/13.01.2022 απόφασης του αναθέτοντος φορέα, ληφθείσα κατά την υπ' αριθμ. 1076/13.01.2022 συνεδρίαση (Θέμα 8^ο), κατά το μέρος που με αυτήν εγκρίθηκε το από 05.01.2022 πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης του διαγωνισμού και αποφασίσθηκε η αποδοχή των δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου και η κατακύρωση των αποτελεσμάτων του (υπ' αριθμ. ...) διαγωνισμού στην παρεμβαίνουσα εταιρεία. Επίσης, με την προσφυγή της, η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση κάθε σχετικής και συναφούς συμπροσβαλλόμενης πράξης, η οποία ενσωματώνεται στην ανωτέρω απόφαση κατακύρωσης.

Αριθμός απόφασης: 416/2022

Υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης απόφασης του αναθέτοντος φορέα άσκησε παρέμβαση η παρεμβαίνουσα εταιρεία, αιτούμενη την καθ' ολοκληρίαν απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Σωτηρία Σταματοπούλου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της προσφυγής κατατέθηκε, πληρώθηκε και δεσμεύθηκε το νόμιμο παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ. 1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 39/2017 (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 24-1-2022 απόδειξη ηλεκτρονικής πληρωμής της Εθνικής Τράπεζας και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «δεσμευμένο»), ποσού 1.890,00 ευρώ, το οποίο υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη άνευ Φ.Π.Α. αξία της σύμβασης, ήτοι €378.000,00.

2. Επειδή δυνάμει της υπ' αριθμ. ... Διακήρυξης, ο αναθέτων φορέας προκήρυξε ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου «Παροχής Υπηρεσιών Υποστήριξης Ταχυδρομικού Έργου στην Γεωγραφική Περιοχή του Νομού ...», εκτιμώμενης αξίας 378.000,00€ άνευ Φ.Π.Α. (ή 468.720,00€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%), με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής. Το αντικείμενο της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρ. 1.3.1 της Διακήρυξης, είναι η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης ταχυδρομικού έργου στη γεωγραφική περιοχή του **Νομού ...**, για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, περιλαμβάνει δε όλη την υποστήριξη της διαχείρισης του ταχυδρομικού έργου, ήτοι υπηρεσίες υποστήριξης γραφείου, παραλαβή, διαβίβαση, ταξινόμηση, δρομολόγηση, επίδοση κάθε αντικειμένου των πελατών του αναθέτοντος φορέα, υπαρχόντων και νέων, εισπράξεις/ πληρωμές, διαχείριση επιστρεφόμενων αντικειμένων, χρέωση/ αποχρέωση αντικειμένων με σύγχρονες μεθόδους, όπως αναλυτικώς περιγράφεται στο Παράρτημα Ι (Συγγραφή Υποχρεώσεων) της Διακήρυξης. Οι προς ανάθεση υπηρεσίες κατατάσσονται στους ακόλουθους κωδικούς του Κοινού Λεξιλογίου δημοσίων συμβάσεων (CPV): Οδική μεταφορά δεμάτων (...), Οδική μεταφορά αλληλογραφίας (...),

Αριθμός απόφασης: 416/2022

Υπηρεσίες Παράδοσης αλληλογραφίας (...), Υπηρεσίες παράδοσης δεμάτων (...), Υπηρεσίες Ταχυδρομικών Αποστολών (...) και Υπηρεσίες υποστήριξης γραφείου (...).

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ.) στις 19.11.2021 με ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο προκείμενος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό ...

4. Επειδή, σύμφωνα με την Διακήρυξη, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 3-12-2021, ημέρα Παρασκευή και ώρα 15:00, ενώ ως ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης του (υπό)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά» και του (υπό)φακέλου «Οικονομική προσφορά» ορίστηκε η 9-12-2021, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:00πμ. Στον διεξαχθέντα διαγωνισμό συμμετείχαν και υπέβαλαν προσφορά δύο (2) οικονομικοί φορείς και δη η προσφεύγουσα (με α/α προσφοράς ...) και η παρεμβαίνουσα (με α/α προσφοράς ...). Η Επιτροπή Αξιολόγησης του διαγωνισμού, κατά την άνω ορισθείσα ημέρα (9-12-2021), προέβη στην αποσφράγιση και εξέταση των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών και εν συνεχεία των οικονομικών προσφορών αμφότερων των συμμετεχόντων. Κατόπιν τούτου, συνέταξε τα από 13-12-2021 Πρακτικά της περί εξέτασης και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής- τεχνικών προσφορών και οικονομικών προσφορών αντιστοίχως, εισηγούμενη την αποδοχή των δικαιολογητικών συμμετοχής, των τεχνικών και των οικονομικών προσφορών αμφότερων των συμμετεχόντων, την κατάταξή τους, σύμφωνα με το κριτήριο ανάθεσης, και την ανάδειξη ως προσωρινής αναδόχου της παρεμβαίνουσας, ως προσφέρουσα την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Τα ως άνω από 13-12-2021 Πρακτικά της Επιτροπής του διαγωνισμού, επικυρώθηκαν δια της με αριθμ. πρωτ. 1.1.2/2811/16-12-2021 απόφασης του Συμβουλίου Διεύθυνσης του αναθέτοντος φορέα, ληφθείσα κατά την υπ' αριθ. 1073/16.12.2021, συνεδρίασή του (Θέμα 9^ο). Ακολούθως, με το από 5-1-2022 Πρακτικό της, η Επιτροπή του διαγωνισμού, κατόπιν αποσφράγισης και αξιολόγησης των υποβληθέντων από την παρεμβαίνουσα δικαιολογητικών κατακύρωσης, πρότεινε την αποδοχή αυτών και την κατακύρωση του διαγωνισμού στην παρεμβαίνουσα εταιρεία (οριστική

Αριθμός απόφασης: 416/2022

ανάδοχος). Με την ήδη προσβαλλόμενη με την παρούσα προσφυγή και με αριθμ. πρωτ. 1.1.2./2853/13-1-2022 απόφαση του Συμβουλίου Διεύθυνσης του αναθέτοντος φορέα, εγκρίθηκε το ως άνω από 5-1-2022 Πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης και αποφασίστηκε ό,τι και η Επιτροπή εισηγούνταν σ' αυτό, ήτοι η αποδοχή των δικαιολογητικών κατακύρωσης της παρεμβαίνουσας και η κατακύρωση στην τελευταία των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού. Η προσβαλλόμενη απόφαση του αναθέτοντος φορέα, μετά των οικείων Πρακτικών της Επιτροπής, κοινοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, σε αμφότερες τις συμμετέχουσες εταιρείες στις 14-1-2022 (δια του με αριθμ. πρωτ. 4.2.44/14.1.2022 διαβιβαστικού εγγράφου), ενώ, επιπλέον, στις 20-1-2022 ο αναθέτων φορέας ενημέρωσε τις συμμετέχουσες με μήνυμα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ περί της ανάρτησης στον χώρο των συνημμένων του διαγωνισμού της προσβαλλόμενης απόφασης κατακύρωσης, μετά των οικείων εγκεκριμένων Πρακτικών της Επιτροπής του Διαγωνισμού. Κατά της άνω εκτελεστής κατακυρωτικής απόφασης του αναθέτοντος φορέα, στρέφεται η προσφεύγουσα με την υπό εξέταση προσφυγή της αιτούμενη την ακύρωσή της για τους ειδικώς αναφερόμενους σε αυτήν λόγους.

5. Επειδή η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία που προκήρυξε η «...», που αποτελεί αναθέτοντα φορέα του άρθρου 224 του ν. 4412/2016 καθόσον ασκεί δραστηριότητα στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 233 του εν λόγω νόμου, ως εκ του αντικειμένου της, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης (άνευ Φ.Π.Α.) και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρ. 345 του ν. 4412/2016, η δε Α.Ε.Π.Π. ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

6. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή (α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον η προσβαλλόμενη απόφαση, ως προελέχθη, κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 14-1-2022 (αρχικώς) και στις 20-1-2022 (εν συνεχεία), η δε προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 24-1-2022, ήτοι σε κάθε περίπτωση εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την αρχική κοινοποίηση της

Αριθμός απόφασης: 416/2022

προσβαλλόμενης, (β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 39/2017 και (γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, και την παρ. 1 εδ. α του άρθρου 4 και την παρ. 2 του άρθ. 8 του Π.Δ. 39/2017.

7. Επειδή, η προσφεύγουσα θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής, καθώς δραστηριοποιείται στον τομέα που αποτελεί το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και έχει υποβάλει προσφορά, με αποτέλεσμα να υφίσταται βλάβη από την ανάδειξη της παρεμβαίνουσας ως οριστικής αναδόχου, ενώ -κατά τους ισχυρισμούς της - υπήρχαν πλημμέλειες στα δικαιολογητικά κατακύρωσης και η ίδια είναι η επόμενη στη σειρά κατάταξης.

8. Επειδή, με τις υπ' αριθμ. 159/2022 και 309/2022 Πράξεις του Προέδρου του 3^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της προδικαστικής προσφυγής και κλήθηκε ο αναθέτων φορέας να υποβάλει τις απόψεις του επί της υπό εξέταση προσφυγής.

9. Επειδή ο αναθέτων φορέας προέβη στις 27-1-2022 στην προβλεπόμενη, από το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017, κοινοποίηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής στην, θιγόμενη από τυχόν αποδοχή της, έτερη συμμετέχουσα και αναδειχθείσα οριστική ανάδοχο.

10. Επειδή, η παρεμβαίνουσα, έχουσα πρόδηλο έννομο συμφέρον, άσκησε εν γένει παραδεκτώς και εμπροθέσμως στις 7-2-2022, ήτοι εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την άνω κοινοποίηση της προσφυγής, την υπό ίδια ημερομηνία Παρέμβασή της, υπέρ της διατήρησης της ισχύος της πληττόμενης με την προσφυγή απόφασης του αναθέτοντος φορέα, αιτούμενη την καθ' ολοκληρίαν απόρριψη της προσφυγής για τους ειδικώς αναφερόμενους σε αυτήν λόγους.

11. Επειδή ο αναθέτων φορέας κοινοποίησε στις 11-2-2022 μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ σε αμφοτέρους τους συμμετέχοντες και στην ΑΕΠΠ το με αριθμ. πρωτ. 4.2./169/11.2.2022 έγγραφο απόψεών του, αναφορικώς με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, αιτούμενος παραλλήλως την απόρριψή της, πλην όμως, οι άνω απόψεις υπεβλήθησαν εκπροθέσμως, ήτοι πέραν της δεκαπενθήμερης

Αριθμός απόφασης: 416/2022

αποκλειστικής προθεσμίας του άρθρου 365 παρ. 1 περ. β' Ν. 4412/2016, και ως εκ τούτου δε λαμβάνονται υπόψη.

12. Επειδή προς αντίκρουση των άνω απόψεων του αναθέτοντος φορέα και της ασκηθείσας παρέμβασης, η προσφεύγουσα κατέθεσε νομίμως και εμπροθέσμως, στις 15-2-2022, ήτοι εντός της πενθήμερης προθεσμίας από την άνω κοινοποίηση των απόψεων, στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, το με ίδια ημερομηνία Υπόμνημά της, το οποίο λαμβάνεται υπόψη ως προς τις αιτιάσεις του που βάλλουν κατά της ασκηθείσας παρέμβασης, δοθέντος ότι οι απόψεις του αναθέτοντος ως εκπρόθεσμες δεν λαμβάνονται υπόψη. Επίσης, η προσφεύγουσα υπέβαλε το από 21-2-2021 Υπόμνημά της, το οποίο, ωστόσο, ως υποβληθέν μετά την πάροδο της προθεσμίας των πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων, δεν λαμβάνεται υπόψη.

13. Επειδή η παρεμβαίνουσα υπέβαλε νόμιμα και εμπρόθεσμα στις 16-2-2022, ήτοι εντός της πενθήμερης προθεσμίας από την άνω κοινοποίηση των απόψεων (11-2-2022), στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, το με ίδια ημερομηνία Υπόμνημά της, απορριπτομένων ούτως των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, που διαλαμβάνονται στο Υπόμνημά της, περί απαραδέκτου αυτού λόγω εκπροθέσμου υποβολής του.

14. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 3ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, και του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017, είναι τύποις παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

15. Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή της, η προσφεύγουσα επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης του αναθέτοντος φορέα, ισχυριζόμενη ότι κατά παράβαση του νόμου και των όρων της Διακήρυξης κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας εταιρείας και αναδείχθηκε οριστική ανάδοχος, καίτοι δεν αποδείχθηκε ότι πληρούσε τις διατάξεις της Διακήρυξης και του νόμου και συνέτρεχαν πλημμέλειες στα υποβληθέντα εκ μέρους της δικαιολογητικά κατακύρωσης, επαγόμενες τον αποκλεισμό της. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέα για τους ακόλουθους λόγους, όπως αναπτύσσονται ειδικώς στην προσφυγή της: **(α)** Μη πλήρωση της απαίτησης πιστοληπτικής ικανότητας, κατά παράβαση των άρθρων 2.2.5.β. και

Αριθμός απόφασης: 416/2022

2.2.9.B.3.β. της Διακήρυξης, **(β)** Μη πλήρωση της απαίτησης ασφαλιστήριου συμβολαίου αστικής ευθύνης έναντι τρίτων, κατά παράβαση των άρθρων 2.2.5.γ. και 2.2.9.B.3.γ. της Διακήρυξης, **(γ)** Μη πλήρωση της απαίτησης τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, κατά παράβαση των άρθρων 2.2.6.γ-δ και 2.2.9.B.4.γ-δ της Διακήρυξης, **(δ)** Μη πλήρωση των προτύπων διασφάλισης ποιότητας και προτύπων περιβαλλοντικής, κατά παράβαση των άρθρων 2.2.7 και 2.2.9.B.5 της Διακήρυξης, **(ε)** Μη πλήρωση απαίτησης μη συνδρομής λόγου αποκλεισμού λόγω αμετάκλητης καταδικαστικής απόφασης, κατά παράβαση των άρθρων 2.2.7 και 2.2.9.B.5 της Διακήρυξης και **(στ)** Μη πλήρωση της απαίτησης περί μη συνδρομής λόγου αποκλεισμού σχετικών με τη φερεγγυότητα του οικονομικού φορέα, κατά παράβαση των άρθρων 2.2.3.4.β. και 2.2.9.B.1.γ της Διακήρυξης.

16. Επειδή η παρ. 1 του άρθρου 253 του Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «Οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της προστασίας του ανταγωνισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης και λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.[...].».

17. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 281 παρ. 1 και 2 του ν. 4412/2016 «1. Οι όροι που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης ....περιέχουν ιδίως: [...] ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των

Αριθμός απόφασης: 416/2022

προσφορών, [...] ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς, [...]».

18. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 304 «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής» του ν. 4412/2016: «1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να θεσπίζουν αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής των προσφερόντων ή των υποψηφίων οι εν λόγω κανόνες και κριτήρια αναφέρονται στα έγγραφα της σύμβασης. [...]»

19. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 305 «Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι» του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτή διαδικασία, σε κλειστή διαδικασία, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο, σε σύμπραξη καινοτομίας, σε συνοπτικό διαγωνισμό ή σε απευθείας ανάθεση, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό. Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, οι εν λόγω κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να περιλαμβάνουν **τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στα άρθρα 75 έως 77**, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτό, ιδιαίτερα όσον αφορά στα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών.3. Ο λόγος αποκλεισμού της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 73 περιλαμβάνεται πάντοτε στους κανόνες και τα κριτήρια της παραγράφου 1».

20. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 308 «Κανόνες που εφαρμόζονται σε περίπτωση χρήσης των κριτηρίων αποκλεισμού και ποιοτικής επιλογής του Βιβλίου Ι» του ν. 4412/2016: «1. Προς το σκοπό εφαρμογής του άρθρου 305, αν οι αναθέτοντες φορείς αναφέρονται στα κριτήρια αποκλεισμού ή επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι, εφαρμόζονται τα άρθρα 79, 80 και 81 ...»,

Αριθμός απόφασης: 416/2022

ενώ σύμφωνα με το άρθρο 315 του ν. 4412/2016 «1. Η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης (διαδικασία υποβολής, αποσφράγισης, αξιολόγησης προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, επιλογής συμμετεχόντων, υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης και σύμβασης, καθορισμού προθεσμιών ολοκλήρωσης του συνόλου ή των επιμέρους διαδικασιών) πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 92 έως 100, 103 και 104, αναλόγως εφαρμοζόμενα».

21. Επειδή συναφώς εν προκειμένω εφαρμοστέα είναι τα άρθρα 75, 79, 80, 92 έως 100, 103 και 104 του Βιβλίου Ι του ν. 4412/2016, ως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

22. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 75 του ν. 4412/2016:

«1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

- α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,
- β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,
- γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4..... ...[...] 3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων.....»

23. Επειδή περαιτέρω στο άρθρο 79 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι:

«1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το

Αριθμός απόφασης: 416/2022

Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α' 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής, τα οποία έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,... Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

3.[...].4.....5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, ..., απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, και, κατά περίπτωση, το άρθρο 80, περί αποδεικτικών μέσων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80, περί αποδεικτικών μέσων και 82, περί προτύπων διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης».

24. Επειδή στο άρθρ. **103** του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι:

Αριθμός απόφασης: 416/2022

«Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, και στο άρθρο 93, περί περιεχομένου φακέλου «Δικαιολογητικά συμμετοχής», ισχύουν και τα ακόλουθα:

1. Μετά από την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 2690/1999 (Α' 74), όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73, περί λόγων αποκλεισμού, και 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή μέσω του ΕΣΗΔΗΣ
2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα, ή να παράσχει διευκρινήσεις με την έννοια του άρθρου 102, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν. Αν ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αίτημα προς την αναθέτουσα αρχή για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των δικαιολογητικών, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής των δικαιολογητικών για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγηση των δικαιολογητικών από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα του προηγούμενου εδαφίου και εντός της προθεσμίας της πρόσκλησης της παρ. 1. Το παρόν εφαρμόζεται αναλόγως και όταν η αναθέτουσα αρχή ζητήσει την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και πριν από το στάδιο κατακύρωσης, κατ' εφαρμογή του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 79, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας
3. Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών, διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 είναι εκ προθέσεως

Αριθμός απόφασης: 416/2022

απατηλά, ή ότι έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, περί εγγυήσεων, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης, όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε.

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

4.[...] .5. Αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παρ. 1 και τα άρθρα 75, περί κριτηρίων επιλογής, 76, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου και 77, περί κριτηρίων επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, περί χρόνου συνδρομής όρων συμμετοχής και οφισγενών μεταβολών, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, σύμφωνα με το άρθρο 72, περί εγγυήσεων, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης, όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 και β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, η διαδικασία ματαιώνεται.....».

25. Επειδή, τέλος, σύμφωνα με το **άρθρο 104** του ν. 4412/2016, ως έχει τροποποιηθεί με το άρθρ. 44 του ν. 4782/2021 και ισχύει, ορίζεται ότι «1. Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της

Αριθμός απόφασης: 416/2022

αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80 και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης»

26. Επειδή σε πλήρη συμπίεση προς τις άνω νομοθετικές ρυθμίσεις έχουν συμπεριληφθεί στα οικεία άρθρα της Διακήρυξης οι προβλέψεις περί πλήρωσης των απαιτούμενων κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και των κανόνων απόδειξης αυτών. Ειδικότερα, στο άρθρο 2.2.5 της Διακήρυξης υπό τον τίτλο «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια», ορίζεται ότι «Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν: α) μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών τριών (3) τελευταίων ετών (2018,2019,2020) ύψους κατ' ελάχιστο στο 100% του Προϋπολογισμού της σύμβασης (προ ΦΠΑ), β) πιστοληπτική ικανότητα ίση με το 50% του προϋπολογισμού της σύμβασης (προ ΦΠΑ), γ) ασφαλιστήριο συμβόλαιο αστικής ευθύνης έναντι τρίτων με ανώτατο όριο ευθύνης για όλη τη διάρκεια της ασφάλισης μέχρι 300.000 ευρώ». Περαιτέρω στο άρθρο 2.2.9 της Διακήρυξης υπό τίτλο «Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής» ορίζεται ότι «Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς δια του ΕΕΕΣ, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2.2.9.1, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παραγράφου 2.2.9.2 και κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης, της περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016». Στο δε άρθρο 2.2.9.1 υπό τίτλο «Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών» προβλέπεται ειδικώς ότι «Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσης, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα II το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986....». Επίσης, ως προς τα αποδεικτικά μέσα μη

Αριθμός απόφασης: 416/2022

συνδρομής λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, στο άρθρ. **2.2.9.2 «Αποδεικτικά μέσα»** ορίζεται ότι **«Α. Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 2.2.3 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τις παραγράφους 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. Η προσκόμιση των εν λόγω δικαιολογητικών γίνεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3.2 από τον προσωρινό ανάδοχο. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να ζητεί από προσφέροντες, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. **B.3. ....β) Για την απόδειξη της πιστοληπτικής ικανότητας οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν σχετικές βεβαιώσεις από αναγνωρισμένα εντός της Ε.Ε. Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, γ) Ασφαλιστήριο συμβόλαιο με το απαιτούμενο από τη διακήρυξη φυσικό αντικείμενο, ποσό κάλυψης κινδύνου και διάρκεια».****

27. Επειδή περαιτέρω στο άρθρ. **2.4.6** της Διακήρυξης υπό τίτλο «Λόγοι απόρριψης προσφορών» ορίζεται ότι «Ο αναθέτων φορέας με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: [...] β) η οποία περιέχει ατελείς, ελλιπείς, ασαφείς ή λανθασμένες πληροφορίες ή τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχονται στο ΕΕΕΣ, εφόσον αυτές δεν επιδέχονται συμπλήρωσης, διόρθωσης, αποσαφήνισης ή διευκρίνισης ή, εφόσον επιδέχονται, δεν έχουν αποκατασταθεί από τον προσφέροντα, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, σύμφωνα το άρθρο 310 του ν. 4412/2016 και την παρ. 3.1.2.1 της παρούσας διακήρυξης, [...] ιγ) εάν από τα δικαιολογητικά του άρθρου 103 του ν. 4412/2016, που προσκομίζονται από τον προσωρινό ανάδοχο, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με τις παραγράφους 2.2.4. επ., περί κριτηρίων επιλογής».

28. Επειδή τέλος στο άρθρ. **3.2** της Διακήρυξης υπο τίτλο «Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου-Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου» ορίζεται ότι «Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, ο αναθέτων φορέας αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό

Αριθμός απόφασης: 416/2022

ανάδοχο»), μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, και τον καλεί να υποβάλει εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2. της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 - 2.2.8 αυτής. Απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου, καταπίπτει υπέρ του αναθέτοντος φορέα η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, τηρουμένης της ανωτέρω διαδικασίας, εάν:

i) κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) είναι εκ προθέσεως απατηλά, ή έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία, ή
ii) δεν υποβληθούν στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα των παραπάνω δικαιολογητικών, ή
iii) από τα δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.3 (λόγοι αποκλεισμού) ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής σύμφωνα με τις παραγράφους 2.2.4 έως 2.2.8 (κριτήρια ποιοτικής επιλογής) της παρούσας [...]».

29. Επειδή η προσφεύγουσα με τον **πρώτο** και τον **δεύτερο** λόγο της υπό εξέταση προσφυγής της ισχυρίζεται ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή, διότι δεν πληρούσε τα αξιούμενα από τα άρθρα 2.2.5 (β) και (γ) και 2.2.9.B3. (β) και (γ) της Διακήρυξης κριτήρια ποιοτικής επιλογής - χρηματοοικονομικής επάρκειας, που αφορούν την πιστοληπτική ικανότητα και το ασφαλιστήριο συμβόλαιο κάλυψης αστικού κινδύνου έναντι τρίτων, τόσο κατά το χρόνο συμμετοχής της όσο και τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης.

30. Επειδή ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται με τον **πρώτο λόγο** της προσφυγής της (όπως αναπτύσσεται στις σελ. 7-8-9-10-11 αυτής) ότι η

Αριθμός απόφασης: 416/2022

προσφεύγουσας ΕΑΑΔΗΣΥ, Κατευθυντήρια Οδηγία 13, ΑΕΠΠ 1255/2021), η πιστοληπτική ικανότητα, την οποία επικαλείται η παρεμβαίνουσα ανέρχεται μόλις στο ποσό των 2.500.000,00 ευρώ, το οποίο υπολείπεται του συνολικού απαιτούμενου ποσού των 3.402.000,00 ευρώ για το σύνολο των διαγωνισμών για τους οποίους προσκομίζεται η σχετική επιστολή. Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας το ποσό των 2.500.000,00 ευρώ για χρηματοδοτήσεις, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι καλύπτει κάθε μία περίπτωση διαγωνιστικής διαδικασίας ξεχωριστά, διότι ήδη έχει κριθεί ότι η βεβαίωση πιστοληπτικής ικανότητας πρέπει να αναφέρει το συγκεκριμένο διαγωνισμό για τον οποίο εκδίδεται, προκειμένου να αποφευχθεί η προσκόμισή της σε άλλους διαγωνισμούς (ΕΑ ΣΤΕ 2095/2021). Δεδομένου ότι η εν λόγω επιστολή προσκομίζεται ως αποδεικτικό πλήρωσης των απαιτήσεων πιστοληπτικής ικανότητας συνολικά 18 διακηρύξεων, μεταξύ των οποίων και της εξεταζόμενης περίπτωσης, δεν είναι δυνατός ένας επιμερισμός του αναφερόμενου ποσού προς πλήρωση της σχετικής απαίτησης αναφορικά με ορισμένους μόνο διαγωνισμούς. Περαιτέρω, δεν είναι δυνατή ούτε η αντικατάσταση της εν λόγω επιστολής, διότι θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη αντικατάσταση υποβληθέντος δικαιολογητικού κατακύρωσης. Τέλος, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι το σχετικό ιδιωτικό αντίγραφο της τραπεζικής επιστολής έχει υποβληθεί ηλεκτρονικώς χωρίς επικύρωση κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων, ενώ δεν φέρει ηλεκτρονική υπογραφή, ισχυριζόμενη ότι δεδομένου ότι υφίσταται ένα μόνο πρωτότυπο αρχείο, αυτό δεν μπορεί να προσκομιστεί σε 18 διαγωνιστικές διαδικασίες, ώστε να καλυφθεί η έλλειψη της μη επικύρωσης.

31. Επειδή η παρεμβαίνουσα προς αντίκρουση των άνω αιτιάσεων της προσφεύγουσας, προβάλλει καταρχάς ότι σύμφωνα με το άρθρο 104 του ν. 4412/2016, ως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρ. 44 του ν. 4782/2021, οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις συμμετοχής κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, μόνο με την υποβολή του ΕΕΕΣ, ήτοι χωρίς να απαιτείται η υποβολή άλλων αποδεικτικών μέσων του άρθρου 80 που να καλύπτουν το χρονικό διάστημα της υποβολής της προσφοράς ή της αίτησης συμμετοχής, όπως προβλέπεται στη νέα μορφή του άρθρου 104 και ότι συνεπώς ουδεμία υποχρέωση υπείχε προς έκδοση βεβαίωσης πιστοληπτικής ικανότητας πριν την καταληκτική

Αριθμός απόφασης: 416/2022

ημερομηνία υποβολής προσφορών. Περαιτέρω, επάγεται ότι η δημιουργία μίας μόνον επιστολής Τραπέζης έγινε για λόγους συντομίας, καθώς κατά το ίδιο χρονικό διάστημα κατακυρώθηκαν στην ίδια οι αναφερόμενοι στην επιστολή διαγωνισμοί, στους οποίους και μπορεί να χρησιμοποιηθεί, επικαλούμενη αναφορικά με τις αιτιάσεις περί μη πλήρωσης της πιστοληπτικής ικανότητας λόγω ποσού, ότι κάθε διακήρυξη είναι αυτοτελής και δεν υφίσταται η ύπαρξη δέσμευσης ορίου πιστοδότησης για την εκτέλεση έκαστου έργου που αναφέρεται στη υποβληθείσα βεβαίωση. Τέλος, η παρεμβαίνουσα αντιτείνει ότι ακόμη και υπό την εκδοχή του αθροίσματος των ζητούμενων ορίων πιστοληπτικής ικανότητας εκάστης διαγωνιστικής διαδικασίας, ήτοι το 50% του προϋπολογισμού για κάθε διαγωνισμό, και πάλι πληροί σε ποσοστό 100% την υποτιθέμενη απαίτηση, αφού το όριο πιστοδοτήσεων ανέρχεται στο ποσό των 5.300.000,00 ευρώ, καθόσον στο μέτρο που δεν απαιτείται από τη διακήρυξη, ουδείς διαχωρισμός δύναται να γίνει στη πιστοληπτική ικανότητα ήτοι στο εγκεκριμένο όριο πιστοδοτήσεων της που ανέρχεται στο ποσό των 5.300.000,00 ευρώ και συνεπώς οι εγγυητικές επιστολές ορθώς συναθροίζονται στην διαμόρφωση της συνολικής πιστοληπτικής ικανότητας. Αναφορικά δε με τον ισχυρισμό περί υποχρέωσης υποβολής επικυρωμένης βεβαίωσης πιστοληπτικής ικανότητας, προβάλλει ότι καμία τέτοια υποχρέωση δεν υφίστατο, ενώ σε κάθε περίπτωση υπέβαλε σχετική υπεύθυνη δήλωση περί της ακρίβειας των υποβληθέντων σε φωτοαντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων, σύμφωνα με τα άρθρα 3.2 και 2.4.2.5 της Διακήρυξης.

32. Επειδή από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης και των εκατέρωθεν ισχυρισμών προκύπτουν τα ακόλουθα: Η παρεμβαίνουσα για την πλήρωση της αξιούμενης από το άρθρο 2.2.5 (β) πιστοληπτικής ικανότητας, υπέβαλε με τον φάκελο δικαιολογητικών συμμετοχής, δοθέντος ότι στο υποβληθέν ΕΕΕΣ δεν υφίστατο αντίστοιχο πεδίο προς συμπλήρωση, την από 30-11-2021 υπεύθυνη δήλωση της με το εξής περιεχόμενο: «Σε περίπτωση που η ... ανακηρυχθεί προσωρινή ανάδοχος για το ως άνω έργο η εταιρεία θα προσκομίσει τραπεζική βεβαίωση που θα αποδεικνύει ότι η πιστοληπτική της ικανότητα είναι πάνω από το 50% του προϋπολογισμού της σύμβασης». Ακολούθως, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, υπέβαλε την με ημερομηνία 28.12.2021 Βεβαίωση

Αριθμός απόφασης: 416/2022

τους ως άνω όρους της διακήρυξης και τις διατάξεις του νόμου, ουδόλως προβλέπεται ως μέσο ανάληψης εκ του δηλούντος μελλοντικών δεσμεύσεων περί απόκτησης προσόντων που δεν κατέχει ήδη κατά τον χρόνο της δήλωσης του. Συνεπώς, τα αξιούμενα προσόντα ποιοτικής επιλογής θα πρέπει αφενός ήδη να υφίστανται κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, αφετέρου να υφίστανται αποδεικτικά μέσα που δύνανται να αποδείξουν ότι υφίστανται κατά την δια του ΕΕΕΣ δήλωση περί συνδρομής τους. Η ανωτέρω θέση επιρρωνύεται και εκ της δυνατότητας του αναθέτοντος φορέα, που ρητώς ορίζεται στο άρθρο 2.2.9.2.Α, να ζητήσει τα δικαιολογητικά του άρθρ. 3.2 (ήτοι τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου) οποτεδήποτε και προγενέστερα της ανάδειξης του προσωρινού αναδόχου. Άλλωστε, διαφορετική προσέγγιση, ήτοι αν δηλαδή απλώς αρκούσε δια του ΕΕΕΣ να δηλώνονται στοιχεία που δεν συντρέχουν κατά την υποβολή του, θα καθιστούσε κενή περιεχομένου και ανεφάρμοστη τη διάταξη του άρθρ. 103 παρ. 3 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με την οποία κατά το στάδιο δικαιολογητικών κατακύρωσης πρέπει να διαπιστωθεί η αλήθεια των δηλούμενων στο ΕΕΕΣ. Εξάλλου και στο άρθρ. 3.2 της Διακήρυξης προβλέπεται ότι η προσφορά του προσωρινού αναδόχου απορρίπτεται εάν κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης διαπιστωθεί είτε ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν στο ΕΕΕΣ είναι εκ προθέσεως απατηλά είτε ότι δεν προκύπτει από τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά κατακύρωσης, η πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, όπως δηλώθηκαν στο ΕΕΕΣ. Άρα, κατ' απόρριψη των αντίθετων ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας, ουδόλως το άρθρ. 104 παρ. 1 περ. α' Ν. 4412/2016 και ο όρος 2.2.9 της διακήρυξης, κατά την αναφορά τους ότι «*Το δικαίωμα συμμετοχής, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ*», έχουν την έννοια ότι αρκεί για το παραδεκτό της προσφοράς να δηλωθεί (τυπικώς και χωρίς απόκριση στην πραγματικότητα, ως υφίσταται κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς) το οικείο προσόν και όχι να συντρέχει και κατ' ουσία, ούτε ότι είναι δυνατόν, παραδεκτώς, εκ των δικαιολογητικών κατακύρωσης να προκύπτει η εκ του προσφέροντος και εν τέλει προσωρινού αναδόχου κτήση των προσόντων συμμετοχής εν μέσω της αξιολόγησης.

Αριθμός απόφασης: 416/2022

34. Επειδή συνεπώς εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το επίμαχο και αξιούμενο προσόν πιστοληπτικής ικανότητας του άρθρ. 2.2.5 (β) της Διακήρυξης θα πρέπει ήδη να συντρέχει κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς κατά ρητή απαίτηση του νόμου και της Διακήρυξης και ουδόλως αρκεί η το πρώτον κτήση του κατά το χρόνον υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης ή εν γένει μετά την προσφορά, καθώς τούτο θα σήμαινε έλλειψη των αναγκαίων να υφίστανται κατά την υποβολή της προσφοράς προσόντων. Εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα υπέβαλε ως δικαιολογητικό κατακύρωσης την με ημερομηνία 28.12.2021 Επιστολή της Τράπεζας ..., η οποία αναφέρει ότι το όριο των χρηματοδοτήσεων ανέρχεται στο ποσό των 2.500.000,00€ και το όριο για την έκδοση των εγγυητικών επιστολών επίσης στο ποσό των 2.800.000,00€. Η υπόψη επιστολή δεν έχει αναδρομικό χαρακτήρα και περιεχόμενο, εκδόθηκε το πρώτον μετά την υποβολή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, ενώ η παρεμβαίνουσα δεν επικαλείται, προβάλλει ή αποδεικνύει οιαδήποτε προϋφιστάμενη και ισχύουσα βεβαίωση προ της υποβολής της προσφοράς της, που τυχόν θα κάλυπτε τα εκ της Διακήρυξης αξιούμενα. Εξάλλου, η πιστοληπτική ικανότητα βεβαιώνεται εκ του οικείου πιστωτικού ιδρύματος βάσει των δεδομένων που λαμβάνει υπόψη του κατά το χρόνο έκδοσής της και αναφέρεται σε βεβαίωση ακριβώς κατά τον χρόνο αυτό, ώστε δεν δύναται να συναχθεί μετά βεβαιότητας ότι η παρεμβαίνουσα διέθετε τον εν λόγω προσόν σε χρόνο προγενέστερο, αφού η σχετική πιστοληπτική ικανότητα τον πρώτον βεβαιώθηκε μετά την υποβολή της προσφοράς και για χρόνο αναγόμενο στον χρόνο έκδοσής της και εφεξής. Κατόπιν τούτου, ο σχετικός ισχυρισμός του πρώτου λόγου της προσφυγής περί του χρόνου έκδοσης της βεβαίωσης πιστοληπτικής ικανότητας πρέπει να γίνει δεκτός καθώς προκύπτει παράβαση του άρθρου 2.2.5 της Διακήρυξης και μη ύπαρξη κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της παρεμβαίνουσας του προσόντος της πιστοληπτικής ικανότητας, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της τελευταίας, όπως διαλαμβάνονται στην παρέμβαση και στο υπόμνημά της.

35. Επειδή περαιτέρω ως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας περί μη κάλυψης, λόγω ποσού, της απαιτούμενης από τα άρθρα 2.2.5 (β) και 2.2.9.2.B3 (β) της Διακήρυξης πιστοληπτικής ικανότητας πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα: Όπως ανωτέρω εκτέθηκε, η προσκομισθείσα ως

Αριθμός απόφασης: 416/2022

δικαιολογητικό κατακύρωσης επιστολή της Τράπεζας ..., αναφέρει διακριτά ότι το όριο των χρηματοδοτήσεων ανέρχεται στο ποσό των 2.500.000,00€ και το όριο για την έκδοση των εγγυητικών επιστολών στο ποσό των 2.800.000,00€, ενώ επίσης, μνημονεύει ρητά 18 Διακηρύξεις για τις οποίες χορηγείται – μεταξύ των οποίων και η προκείμενη- και στις οποίες συμμετείχε η παρεμβαίνουσα και αναδείχθηκε ανάδοχος. Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η υπόψη βεβαίωση δεν καλύπτει ποσοτικά τις απαιτήσεις της Διακήρυξης, καθόσον δεν καλύπτεται το απαιτούμενο όριο που θέτει το άρθρο 2.2.5 (β), ήτοι το 50% του προϋπολογισμού της σύμβασης (άνευ Φ.Π.Α), λαμβανομένου υπόψη ότι το σύνολο των διακηρύξεων για τις οποίες χορηγήθηκε η υπόψη βεβαίωση έχουν τον ίδιο ακριβώς προϋπολογισμό (378.000,00 άνευ Φ.Π.Α.), συνεπώς κατά τους υπολογισμούς της προσφεύγουσας η πιστοληπτική ικανότητα θα έπρεπε να ανέρχεται σε 3.402.000,00€ (378.000€ X50%X18), πλην όμως η βεβαιούμενη δια της προσκομισθείσας Επιστολής Τραπεζικής ανέρχεται μόλις σε 2.500.000,00€, μη προσμετρούμενου του ποσού που χορηγείται για έκδοση εγγυητικών επιστολών. Επειδή, πράγματι, ως έχει γίνει νομολογιακώς δεκτό στην έννοια της πιστοληπτικής ικανότητας δεν εμπίπτει η έκδοση των εγγυητικών επιστολών, καθώς ως έχει κριθεί η πιστοληπτική ικανότητα ως κριτήριο επιλογής, τίθεται προκειμένου να ελεγχθεί η κατά τεκμήριο ικανότητα των οικονομικών φορέων να ανταποκριθούν στην εκτέλεση συγκεκριμένου έργου και να εξασφαλισθεί η σοβαρή και πραγματοποιήσιμη δέσμευση τραπεζικού Ιδρύματος προς παροχή της απαιτούμενης κεφαλαιακής επάρκειας του αναδεικνυόμενου μειοδότη. Ως εκ τούτου, για να θεωρηθεί ορισμένο και επαρκές το περιεχόμενο της προσκομιζόμενης βεβαίωσης, απαιτείται να προκύπτει με σαφήνεια και κατ' επίκληση συγκεκριμένων στοιχείων η διαβεβαίωση περί των ορίων χρηματοδοτήσεως σε σχέση με την ενεστώσα περιουσιακή κατάσταση του οικονομικού φορέα, στην έννοια της οποίας πάντως, δεν εμπίπτει η έκδοση εγγυητικών επιστολών (πρβλ. ΣτΕ ΕΑ 77/2008, ΔΕφΑΘ 264/2016). Περαιτέρω, κατά πάγια θέση της νομολογίας, οι βεβαιώσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων περί της πιστοληπτικής ικανότητας απαιτείται να έχουν εκδοθεί για συγκεκριμένο διαγωνισμό, ώστε να αποφευχθεί η προσκόμισή της και σε άλλους διαγωνισμούς (πρβλ. ΣτΕ 2095/2021). Συνεπεία των ανωτέρω, η προσκομισθείσα από την

Αριθμός απόφασης: 416/2022

προσκομιζόμενο ασφαλιστήριο αστικής ευθύνης. Τέλος, ισχυρίζεται ότι το σχετικό ιδιωτικό αντίγραφο του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, έχει υποβληθεί ηλεκτρονικώς χωρίς επικύρωση κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων, ενώ δεν φέρει ηλεκτρονική υπογραφή.

37. Επειδή η **παρεμβαίνουσα** αναφορικώς με τους διαλαμβανόμενους στον **δεύτερο** λόγο της προσφυγής ισχυρισμών, επάγεται ότι νομίμως και ορθώς προς απόδειξη πλήρωσης του επίμαχου κριτηρίου ποιοτικής επιλογής, αφενός μεν στο στάδιο συμμετοχής προέβη στη συμπλήρωση του σχετικού πεδίου του ΕΕΕΣ δια της συμπλήρωσης του ποσού 300.000 €, *αφετέρου* δε στο στάδιο της υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης, ως προσωρινή ανάδοχος, υπέβαλε το με αριθμ. ... Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο αστικής ευθύνης έναντι τρίτων, με ημερομηνία έναρξης την **30/12/2021**, καθώς για το προγενέστερο χρονικό διάστημα η πλήρωση της εν λόγω απαίτησης καλύπτετο από το ορθώς συμπληρωθέν και υποβληθέν ΕΕΕΣ. Κατά τους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας, από τη γραμματική διατύπωση του νέου άρθρου 104 του ν. 4412/2016, οι προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις συμμετοχής κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης συμμετοχής ή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος μόνο με το ΕΕΕΣ, ήτοι χωρίς να απαιτείται η υποβολή άλλων αποδεικτικών μέσων του άρθρου 80 που να καλύπτουν το χρονικό διάστημα της υποβολής της προσφοράς. Προβάλλει δε, ότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας δεν βρίσκουν έρεισμα στη Διακήρυξη και τούτο διότι εάν ο αναθέτων φορέας ήθελε το ασφαλιστήριο συμβόλαιο να είναι εν ισχύ κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς θα έπρεπε να το προβλέπει ρητά στις διατάξεις της Διακήρυξης, όπως έπραξε στα κριτήρια επιλογής, άρθρο 2.2.7-Πρότυπα Διασφάλισης Ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπου ρητά αναφέρεται ότι *«Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να διαθέτουν σε ισχύ κατά την ημερομηνία κατάθεσης της προσφοράς τις παρακάτω πιστοποιήσεις...»*. Περαιτέρω, προβάλλει ότι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι αντίθετοι στην αρχή της αναλογικότητας, ότι η εν λόγω απαίτηση περί ασφαλιστηρίου συμβολαίου είναι εφαρμοστέα κατά το στάδιο υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης, προκειμένου να υπάρχει ενεργή ασφαλιστική κάλυψη κατά την έναρξη του έργου, ότι από τη διατύπωση του όρου της διακήρυξης 2.2.9.2.Β.3 (γ), υποδηλώνεται ότι το ασφαλιστήριο συμβόλαιο μπορεί να τεθεί σε ισχύ και

Αριθμός απόφασης: 416/2022

θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ μετά την απόφαση ανάδειξης προσωρινού αναδόχου δεδομένου ότι μόνο τότε θα είναι σε θέση ο προσωρινός ανάδοχος να γνωρίζει αν μειοδότησε στην διαγωνιστική διαδικασία και συνεπώς να θέσει σε ισχύ ασφαλιστήριο συμβόλαιο με το απαιτούμενο από τη διακήρυξη φυσικό αντικείμενο και διάρκεια, συμμορφούμενος με τον σχετικό όρο, καθώς και ότι θα ήταν άστοχο, οικονομικά επαχθές, ατελέσφορο έως παράλογο, ενώ δεν προκύπτει τέτοια απαίτηση από τους όρους του διαγωνισμού, ένας υποψήφιος οικονομικός φορέας που συμμετείχε στη διαγωνιστική διαδικασία, να έχει εκ των προτέρων σε ισχύ ασφαλιστήριο συμβόλαιο για ένα έργο που δεν έχει ξεκινήσει και στο στάδιο της συμμετοχής δεν ξέρει καν εάν ποτέ θα ξεκινήσει, αφού δεν γνωρίζει αν θα είναι ο μειοδότης. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι εάν τύχουν εφαρμογής οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, το ασφαλιστήριο δεν θα μπορούσε να έχει την απαιτούμενη από τη διακήρυξη διάρκεια. Ως εκ τούτου καταλήγει η παρεμβαίνουσα ότι από κανένα όρο της Διακήρυξης και του νόμου δεν προκύπτει ότι το ασφαλιστήριο θα έπρεπε να είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο συμμετοχής και υποβολής προσφοράς κάθε υποψηφίου αναδόχου. Ως προς δεν την αιτίαση της προσφεύγουσας ότι δεν καλύπτεται λόγω ποσού η απαίτηση της Διακήρυξης για την κάλυψη αστικού κινδύνου, λόγω της σώρευσης στο ίδιο ασφαλιστήριο συμβόλαιο 32 διακηρύξεων, η παρεμβαίνουσα αντιτείνει ότι τούτο δεν ισχύει καθώς στη σελ. 5 από 12 του επίμαχου ασφαλιστηρίου αναφέρεται ότι *«τα όρια αποζημίωσης αστικής ευθύνης προς τρίτους ισχύουν ξεχωριστά για κάθε ένα εκ των ασφαλιζόμενων έργων»*. Τέλος, ως προς τον ισχυρισμό περί έλλειψης επικύρωσης του ασφαλιστηρίου συμβολαίου ως ιδιωτικού εγγράφου, αναφέρει ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρ. 92 και 80 του ν. 4412/2016 ως και των οικείων άρθρων της Διακήρυξης (3.2. και 2.4.2.5) έχει υποβάλει υπεύθυνη δήλωση περί ακρίβειας των υποβληθέντων σε φωτοαντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων.

38. Επειδή από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης, προκύπτει ότι η παρεμβαίνουσα στο οικείο πεδίο του ΕΕΕΣ (Μέρος IV Κριτήρια Επιλογής- Β. Οικονομική και Χρηματοοικονομική επάρκεια περί ασφαλιστηρίου συμβολαίου - Ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικών κινδύνων), ως προς την πλήρωση του επίμαχου όρου του άρθρ. 2.2.5.(γ) στη σχετική ερώτηση: Το ασφαλισμένο ποσό στην ασφαλιστική κάλυψη

Αριθμός απόφασης: 416/2022

επαγγελματικών κινδύνων του οικονομικού φορέα είναι το εξής: [...] έχει συμπληρώσει το ποσό των 300.000,00€. Περαιτέρω, ως δικαιολογητικό κατακύρωσης, υπέβαλε το αριθμό ... **Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο της εταιρείας ...** με ανώτατο όριο ευθύνης για όλη τη διάρκεια της ασφάλισης 300.000,00 ευρώ. Στο προσκομισθέν ασφαλιστήριο αναφέρονται στην περιγραφή του αντικειμένου της ασφάλισης 32 διακηρύξεις, μεταξύ των οποίων και η προκείμενη με αριθμ. ..., ενώ ρητώς ορίζεται ότι το ανώτατο όριο αποζημίωσης ισχύει ξεχωριστά για καθένα εκ των ασφαλιζομένων έργων. Όπως, επίσης, προκύπτει από το προσκομισθέν ασφαλιστήριο συμβόλαιο αυτό έχει διάρκεια από 12^{ης} μεσημβρινής της 30-12-2021 έως 12^{ης} μεσημβρινής της 31-3-2022 και ημερομηνία έκδοσης 31-12-2021. Ήτοι η παρεμβαίνουσα υπέβαλε ασφαλιστήριο συμβόλαιο με ημερημονία έκδοσής του, μεταγενέστερη της υποβολής της προσφοράς της.

39. Επειδή από τον συνδυασμό των άρθρων 2.2.5 (γ) και 2.2.9.2.B3 (γ) της Διακήρυξης προκύπτει ότι οι προσφέροντες θα πρέπει να διαθέτουν για τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό το προσόν του ασφαλισμένου με το περιεχόμενο των άνω άρθρων της Διακήρυξης (ήτοι δια σύναψης ασφαλιστηρίου συμβολαίου αστικής ευθύνης έναντι τρίτων με ανώτατο όριο ευθύνης για όλη τη διάρκεια της ασφάλισης μέχρι 300.000 ευρώ). Κατά τη ρητή απαίτηση του άρθρου 2.2.9 της Διακήρυξης το εν λόγω προσόν θα πρέπει ήδη να ισχύει ήδη κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς, ενώ, ουδόλως αρκεί η το πρώτον κτήση της ιδιότητας του ασφαλισμένου κατά τον χρόνο υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης ή εν γένει μετά την προσφορά, καθώς τούτο σημαίνει έλλειψη του αναγκαίου να υφίσταται ήδη κατά την προσφορά προσόντος. Εξάλλου, η ιδιότητα του ασφαλισμένου και αντισυμβαλλόμενου σε σχετική ασφαλιστική σύμβαση είναι αδύνατον να προϋφίσταται της συνάψεως τέτοιας ασφαλιστικής σύμβασης, αφού πριν από αυτή, ο οικονομικός φορέας δεν τελεί απλώς σε έλλειψη κατοχής του οικείου προς απόδειξη της, αποδεικτικού μέσου, αλλά δεν είναι καν ασφαλισμένος, δηλαδή τελεί σε έλλειψη της ίδιας της ουσιαστικής ιδιότητας που συγκροτεί το κριτήριο επιλογής και θα πρέπει να συντρέχει στο πρόσωπό του κατά τον χρόνο της προσφοράς. Επομένως, προ της σύναψης ασφαλιστικής σύμβασης δεν ελλείπει απλά αποδεικτικό μέσο περί ασφάλισης, αλλά ελλείπει η ίδια η ασφάλιση, καθώς, ο ασφαλισμένος λαμβάνει τέτοια ιδιότητα, ακριβώς επειδή

Αριθμός απόφασης: 416/2022

συνάπτει τέτοια σύμβαση με ασφαλιστικό φορέα, ήτοι καθίσταται αντισυμβαλλόμενος του τελευταίου. Η δε παρεμβαίνουσα, ως προελέχθη υπέβαλε ως δικαιολογητικό κατακύρωσης το άνω από 31-12-2021 εκδοθέν συμβόλαιο της ..., που συνήφθη το πρώτον μετά την υποβολή της προσφοράς της και δη χωρίς να προκύπτει ή να επικαλείται ότι υφίστατο τυχόν προγενέστερο ασφαλιστήριο με το αναγκαίο κατά τη διακήρυξη περιεχόμενο, το οποίο ίσχυε κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς της και ενώ αντίθετα δια της παρέμβασής της προβάλλει ότι ακριβώς δεν χρειαζόταν να ισχύει και άρα να υφίσταται σχετικό ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά τον χρόνο της προσφοράς της. Πλην, όμως, οι άνω ισχυρισμοί είναι απορριπτέοι, καθόσον ως ανωτέρω αναλύθηκε (σκ. 33) σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο της Διακήρυξης, και δη το άρθρ. 2.2.9 αυτής σε συνδυασμό με το άρθρ. 2.2.5 (β), το επίμαχο κριτήριο επιλογής πρέπει να συντρέχει και να υφίσταται κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Συνεπώς, οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας ότι αρκεί η συμπλήρωση του οικείου πεδίου του ΕΕΕΣ περί πλήρωσης του υπόψη κριτηρίου επιλογής, χωρίς να απαιτείται και η προσκόμιση αποδεικτικών εγγράφων που να καλύπτουν το χρόνο υποβολής της προσφοράς είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, καθώς ως προελέχθη ανωτέρω **υπό σκ. 33**, κατά τη Διακήρυξη και το νόμο το αντικείμενο των δηλώσεων στο ΕΕΕΣ, θα πρέπει να αποκρίνεται σε ήδη συντρέχον κατά τον χρόνο υποβολής του πραγματικό. Κατά τα λοιπά, αναφορικά με τους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας περί της εφαρμογής του «νέου» άρθρου 104 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το οποίο δεν απαιτείται τα δικαιολογητικά κατακύρωσης να καλύπτουν το χρόνο υποβολής των προσφορών, ισχύουν όσα αναλυτικώς αναφέρθηκαν ανωτέρω, υπό σκ. 33, εκ των οποίων καθίσταται σαφές, ότι η διακήρυξη και ο νόμος, από αποδεικτικής πλευράς αρκούνται δια της προκαταρκτικής κατά την προσφορά απόδειξης, σε απόδειξη δια δηλώσεως με το ΕΕΕΣ, πλην όμως η δήλωση αυτή θα πρέπει να είναι αληθής και ακριβής, καθώς το ΕΕΕΣ κατά τους ως άνω όρους της διακήρυξης και τις διατάξεις του νόμου, ουδόλως προβλέπεται ως μέσο ανάληψης εκ του δηλούντος μελλοντικών δεσμεύσεων περί απόκτησης προσόντων που δεν κατέχει ήδη κατά τον χρόνο της δήλωσης του. Η δε παρεμβαίνουσα αβασίμως δια των αιτιάσεών της, συγχέει τον τρόπο απόδειξης κατά το αντίστοιχο στάδιο, ήτοι το ζήτημα του επαρκούς κατά

Αριθμός απόφασης: 416/2022

στάδιο αποδεικτικού μέσου, για την απόδειξη των οικείων προσόντων, με το ζήτημα ύπαρξης των σχετικών (αποδεικτέων) προσόντων, ήτοι της ουσιαστικής πλήρωσης των ως άνω απαιτήσεων. Επίσης, αβασίμως, η παρεμβαίνουσα αποπειράται να προβάλει έλλειψη απαίτησης να υπάρχουν και να ισχύουν ήδη κατά την προσφορά της, τα περί των προσόντων συμμετοχής της αποδεικτικά έγγραφα, επικαλούμενη εκ του αντιθέτου συναγωγή δια του όρου 2.2.7 περί των πιστοποιήσεων ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης και δη, δια της εκεί μνείας «*οι οικονομικοί φορείς... οφείλουν να διαθέτουν σε ισχύ κατά την ημερομηνία κατάθεσης της προσφοράς...*», περαιτέρω αιτιώμενη ότι τα λοιπά προσόντα συμμετοχής και κριτήρια επιλογής, ως και τα περί αυτών αποδεικτικά έγγραφα, δεν χρειάζεται να τελούν σε ισχύ, ήτοι να υφίστανται και να ισχύουν (και άρα, ότι επιτρέπεται να μην υφίστανται, να μην έχουν εκκινήσει ή να έχουν παύσει να ισχύουν) κατά την προσφορά. Τούτο, διότι κατά το σύνολο των προεκτεθέντων όρων της διακήρυξης (και δη από τα άρθρ. 2.2.5.γ και 2.2.9.Β.3.γ.) καθώς και από το σύνολο του πλέγματος όλων των ως άνω διατάξεων της Διακήρυξης όπως αναφέρθηκε ανωτέρω (σκ. 33), προκύπτει ότι τόσο η ουσιαστική ύπαρξη κάθε προσόντος συμμετοχής, όπως δηλαδή η συνδρομή του επίμαχου κριτηρίου επιλογής, όσο και η, δια των δικαιολογητικών οριστικής απόδειξης, απόδειξη ύπαρξης και ισχύος τους, θα πρέπει να ανατρέχει κατά τον χρόνο της προσφοράς. Τέλος, απορριπτέος είναι ο ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας ότι «*η εν λόγω απαίτηση είναι εφαρμοστέα κατά το στάδιο υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης προκειμένου να υπάρχει ενεργή ασφαλιστική κάλυψη κατά την έναρξη του έργου*», διότι η ασφαλιστική κάλυψη απαιτείται από το άρθρο 2.2.5.γ της Διακήρυξης ως κριτήριο επιλογής, και όχι ως συμβατική υποχρέωση, και ως εκ τούτου, όπως προεκτέθηκε, έπρεπε να ισχύει και κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών. Άρα, κατ' απόρριψη των αντίθετων ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας, ο υπό κρίση δεύτερος λόγος της προσφυγής του κατά το σκέλος αυτού που βάλλει κατά της απόρριψης της προσφοράς της παρεμβαίνουσας λόγω μη πλήρωσης του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρ. 2.2.5 (γ) κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς της, κατά παράβαση των οικείων όρων της Διακήρυξης και του νόμου, πρέπει να γίνει δεκτός, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας.

Αριθμός απόφασης: 416/2022

40. Επειδή, συνεπεία των ανωτέρω, κατ' αποδοχή των οικείων επιμέρους ισχυρισμών του πρώτου και δεύτερου λόγου της προσφυγής, ήτοι αντιστοίχως, περί χρόνου έκδοσης βεβαίωσης πιστοληπτικής ικανότητας, ποσού αυτής και περί χρόνου έκδοσης ασφαλιστηρίου συμβολαίου και για όλες τις ανωτέρω πλημμέλειες, εκάστη εκ των οποίων μόνη της αρκεί για την άνευ ετέρου απόρριψη της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, η τελευταία είναι αποκλειστέα, παρέλκει δε ως εκ τούτου, η εξέταση των λοιπών ισχυρισμών της προσφυγής

41. Επειδή κατόπιν των ανωτέρω η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή. Να απορριφθεί η παρέμβαση. Να ακυρωθεί η προσβαλλομένη, καθ' ο μέρος έκρινε δεκτό τον παρεμβαίνοντα και τον ανέδειξε ανάδοχο.

42. Επειδή σε συνέχεια της ανωτέρω σκέψης πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα κατ' άρθρ. 363 του ν. 4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ακυρώνει τη με αρ. ... Απόφαση Συμβουλίου Διεύθυνσης του αναθέτοντος φορέα.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος από την προσφεύγουσα παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 4 Μαρτίου 2022 και εκδόθηκε στις 24 Μαρτίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΤΣΑΠΑΛΙΑΡΗΣ